

Finalment, a tocar de les vuit del vespre, es va donar pas a l'acte de clausura, en què van intervenir José Enrique Gargallo, president del comitè organitzador; F. Xavier Vila, director del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General; Enric Ribes, President de la Comissió d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans; Francesc Vilaró, secretari general del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; i l'homenatjat Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica i membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

La humanitat i bonhomia que la jornada va destil·lar en tot moment es va arrodonir, ja fora de programa, amb el tast de quatre licors que simbolitzaven la prodigiosa varietat i riquesa lingüística de les nostres terres: ratafia de Berga, licor d'herbes de Mallorca, mistela de l'Espluga Calba i resolis del Vendrell. Es cloïa així un acte acadèmic d'allò més reeixit que pretenia reivindicar el paper de l'onomàstica en el si de la Filologia, i els fruits del qual de ben segur fruitaran en properes trobades i publicacions, amarades per l'afany, com va apuntar Xavier Terrado, «de bastir cases noves amb pedres velles».

Joan FONTANA I TOUS
Universitat de Barcelona

Lingue minori e turismo. Giornata di studi (Carloforte i Calasetta, Sardenya, 25 de gener de 2020). — Carloforte i Calasetta són dues localitats marineres de l'extrem sud-oest de Sardenya, dues poblacions que guarden el tresor de la varietat tabarquina, d'origen genovès i vinculada a la història de l'Illa Plana (Nova Tabarca) que voreja la costa peninsular del sud valencià. Sota els auspicis de la Universitat de Sàsser (representada pels professors Lorenzo Devilla, Marta Galiñanes e Fiorenzo Toso), juntament amb la Sra. Marzia Varaldo, coordinadora del projecte *Raixe* ('Arrels'), totes dues localitats, Carloforte i Calasetta, van acollir una singular jornada en què es va poder maridar el valor patrimonial de les llengües menors amb el del turisme. L'atapeïda jornada d'activitats es repartí en dues sessions, matutina (a Carloforte) i vespertina (a Calasetta), que, després de les corresponents salutacions institucionals, es van acollir les intervencions següents: Joan Miralles Plantalamor, «Turismo e risorsi locali nelle Isole Baleari»; Gianmario Raimondi, «Identità turistica nel "paesaggio linguistico" della Valle d'Aosta»; José Enrique Gargallo Gil, «Os tres lugares (Cáceres) e El Rebollar (Salamanca). *Fala, palma* e turismo»; Fiorenzo Toso, «Lingue regionali e turismo in Sardegna: alcune considerazioni»; Francesca Chessa / Cosimo de Giovanni, «Gastropedia: la lingua sarda tra eccellenze e divulgazione»; Tore Cubeddu, «Lingua e identità per la comunicazione e per lo sviluppo territoriale»; Corrado Conca, «Toponomastica e turismo nella sargena interna»; Giuseppe Grosso, «Quali sfide e strategie per il nostro territorio»; Walter Secci, «Il valore dell'identità dei luoghi e delle architetture tradizionali nello sviluppo artistico»; Fabio Vitillo, «Vite a piede franco e marketing territoriale»; Francesco Severino Sanna, «La lenticchia nera di Calasetta: un percorso di tutela e valorizzazione di una biodiversità tabarchina»; Natalia Lapicca, «Il punto di vista di una guida turistica per lo sviluppo territoriale»; Luca Navarra, «La complessità del tema dell'identità nella cultura tabarchina»; Marzia Varaldo, «Il progetto regionale "*Raixe* - Spazi digitali per la cultura tabarchina" e lo sviluppo del territorio». Un territori fascinante, una jornada memorable.

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans